YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

11 päivänä marraskuuta 1999 *

Asiassa C-48/98,

jonka Finanzgericht Bremen (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Firma Söhl & Söhlke

vastaan

Hauptzollamt Bremen

ennakkoratkaisun yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1) 49, 204 ja 239 artiklan tulkinnasta ja asetuksen N:o 2913/92 212 a artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97 (EYVL 1997, L 17, s. 1), sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 859 artiklan pätevyydestä ja tulkinnasta sekä kyseisen asetuksen 900 ja 905 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

19.12.1994 annetun komission asetuksen N:o 3254/94 (EYVL L 346, s. 1) 1 artiklan 29 kohdalla,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: toisen jaoston puheenjohtaja R. Schintgen (esittelevä tuomari), joka hoitaa kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,

kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Firma Söhl & Söhlke, edustajinaan verotusasiantuntija H. Glashoff ja asianajaja H.-J. Stiehle, Frankfurt am Main,

— Hauptzollamt Bremen, asiamiehenään Hauptzollamt Bremenin tullineuvos M. Tischler,

— Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön ministerineuvos E. Röder ja saman ministeriön ylijohtaja C.-D. Quassowski,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies D. Cooper, avustajanaan barrister S. Moore,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamies R. Tricot ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies K. Schreyer, avustajanaan asianajaja R. Bierwagen, Bryssel,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Firma Söhl & Söhlken, edustajanaan asianajaja H.-J. Stiehle, Saksan hallituksen, asiamiehenään liittovaltion valtiovarainministeriön ministerineuvos W.-D. Plessing, sekä komission, asiamiehenään K. Schreyer, avustajanaan asianajaja R. Bierwagen, 11.2.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 29.4.1999 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht Bremen on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 2.12.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 24.2.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla seitsemän ennakkoratkaisukysymystä yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 49, 204 ja 239 artiklan tulkinnasta ja asetuksen N:o 2913/92 212 a artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella N:o 82/97 (EYVL 1997, L 17, s. 1), sekä tietyistä yhteisön tullikoodeksista

annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 859 artiklan pätevyydestä ja tulkinnasta sekä kyseisen asetuksen 900 ja 905 artiklan tulkinnasta, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 19.12.1994 annetun komission asetuksen N:o 3254/94 (EYVL L 346, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus) 1 artiklan 29 kohdalla.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat tekstiilikauppaa harjoittava saksalainen yritys Firma Söhl & Söhlke (jäljempänä Söhl & Söhlke) ja Hauptzollamt Bremen (jäljempänä Hauptzollamt) ja joka koskee useita tullauspäätöksiä, jotka liittyvät vuoden 1994 helmi—joulukuun aikana tapahtuneisiin tullauksiin.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

3 Tullikoodeksin 49 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kun tavaroista on tehty yleisilmoitus, muodollisuudet tulliselvitysmuodon osoittamiseksi niille on suoritettava:

a) — —

b) muutoin kuin meriteitse kuljetettujen tavaroiden osalta 20 päivän kuluessa siitä päivästä, jona yleisilmoitus on tehty.

2. Jos olosuhteet sitä edellyttävät, tulliviranomaiset voivat asettaa lyhyemmän määräajan tai sallia 1 kohdassa tarkoitettujen määräaikojen pidentämisen. Määräaikoja ei kuitenkaan voida pidentää enempää kuin olosuhteet tosiasiallisesti edellyttävät."

4 Tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) ei täytetä jotakin velvollisuutta, joka johtuu tuontitullien alaisen tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu, taikka

b) — —

muissa kuin 203 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, jollei todeta, etteivät nämä laiminlyönnit tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn oikeaan toimintaan."

5 Tullikoodeksin 203 artikla koskee tuontitullien alaisen tavaran siirtämistä pois tullivalvonnasta.

6 Asetuksella N:o 82/97, joka tuli voimaan 1.1.1997, lisättiin tullikoodeksiin uusi 212 a artikla, jossa säädetään seuraavaa:

"Jos yhteisön tullilainsäädännössä säädetään tuonti- tai vientitullittomuudesta taikka tuonti- tai vientitulleista vapautuksesta 184—187 artiklan nojalla, kyseistä tullittomuutta tai vapautusta sovelletaan myös siinä tapauksessa, että tullivelka syntyy 202—205 artiklan, 210 tai 211 artiklan nojalla, jos asianomaisten toiminnassa ei ilmene vilpillistä menettelyä eikä ilmeistä huolimattomuutta ja asianomainen esittää selvityksen tullittomuuden tai vapauttamisen muiden soveltamisedellytysten täyttymisestä."

7 Tullikoodeksin 239 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka:

— määritetään komiteamenettelyä noudattaen,

— johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuu-

kauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

Tätä määräaikaa voidaan kuitenkin tulliviranomaisten luvalla pidentää asianmukaisesti perustelluissa poikkeustapauksissa."

8 Tullikoodeksin 236 artikla koskee tilannetta, jossa tullin määrä ei ollut lainmukainen, 237 artikla tilannetta, jossa tulli-ilmoitus mitätöidään, ja 238 artikla tilannetta, jossa maahantuoja on kieltäytynyt vastaanottamasta tavaroita, koska ne ovat puutteellisia tai koska ne eivät vastaa sopimusehtoja.

9 Tullikoodeksin 243 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Henkilöllä on oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen.

Oikeus hakea muutosta on myös henkilöllä, joka on hakenut tulliviranomaisilta tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvää päätöstä, jos hän ei ole saanut ratkaisua hakemuksen johdosta 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa määräajassa.

Muutosta on haettava siinä jäsenvaltiossa, jossa päätös on tehty tai sitä on haettu.

2. Muutosta voi hakea:

a) ensimmäisessä vaiheessa jäsenvaltioiden tähän tarkoitukseen nimeämiltä tulliviranomaisilta;

b) toisessa vaiheessa riippumattomalta elimeltä, joka voi olla lainkäyttöviranomainen tai vastaava erikoistunut elin, jäsenvaltioissa voimassa olevien säännösten mukaisesti."

10 Tullikoodeksin 245 artiklassa täsmennetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on annettava muutoksenhakumenettelyn täytäntöönpanoa koskevat säännökset."

11 Tullikoodeksin 249 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jollei asetuksen (ETY) N:o 2658/87 9 tai 10 artiklasta taikka tämän artiklan 4 kohdasta muuta johdu, tämän koodeksin soveltamisen edellyttämät säännökset, 184 artiklassa tarkoitetun asetuksen soveltaminen mukaan luettuna, VIII osastoa lukuun ottamatta, on annettava 2 ja 3 kohdassa säädettyä menettelyä ja yhteisön kansainvälisiä sitoumuksia noudattaen.

2. Komission edustaja tekee komitealle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Komitea antaa lausuntonsa ehdotuksesta määräajassa, jonka puheenjohtaja voi

asettaa asian kiireellisyyden mukaan. Lausunto annetaan perustamissopimuksen 148 artiklan 2 kohdassa niiden päätösten edellytykseksi määrätyllä enemmistöllä, jotka neuvosto tekee komission ehdotuksesta. Komiteaan kuuluvien jäsenvaltioiden edustajien äänet painotetaan mainitussa artiklassa määrätyllä tavalla. Puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen.

3. a) Komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat komitean lausunnon mukaiset.

b) Jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole komitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä neuvostolle ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä. Neuvosto ratkaisee asian määräenemmistöllä.

c) Jos neuvosto ei ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia on tullut vireille neuvostossa, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä.

4. Asetuksen 11, 12 ja 21 artiklan soveltamisen edellyttämät säännökset annetaan asetuksen (ETY) N:o 2658/87 10 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen."

12 Tullikoodeksin seitsemännessä ja kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Tämän koodeksin yhtenäinen soveltaminen on varmistettava, ja tätä varten on säädettävä yhteisön menettelystä, joka mahdollistaa sen soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamisen aiheellisessa määräajassa; on syytä

perustaa tullikoodeksikomitea varmistamaan tiivis ja tehokas jäsenvaltioiden ja yhteisön välinen yhteistyö tullin alalla, ja

toteutettaessa toimenpiteitä tämän koodeksin täytäntöön panemiseksi on mahdollisuuksien mukaan pyrittävä torjumaan ne petokset ja sääntöjenvastaisuudet, jotka ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon."

13 Soveltamisasetuksen 859 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Seuraavia on pidettävä sellaisina koodeksin 204 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina laiminlyönteinä, jotka eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan, jos:

— niillä ei yritetä luvatta siirtää tavaraa pois tullivalvonnasta,

— ne eivät osoita asianomaisen ilmeistä huolimattomuutta,

— tavaran edellyttämien toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavat muodollisuudet suoritetaan jälkikäteen:

1) tavaran osoittamiseksi johonkin väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn perusteella määrättyyn tulliselvitysmuotoon asetetun

määräajan ylittäminen, jos määräaikaa olisi pidennetty, jos sitä olisi haettu ajoissa;

2) passitusmenettelyyn asetetun tavaran esittämiselle määrätoimipaikassa asetetun määräajan ylittäminen, jos tavarat on myöhemmin esitetty määrätoimipaikassa;

3) väliaikaisessa varastossa olevien tai tullivarastointimenettelyyn asetettujen tavaroiden muokkaus ilman tulliviranomaisten ennakolta antamaa lupaa, jos lupa tavaroiden muokkaukseen olisi annettu, jos sitä olisi haettu;

4) väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn asetettujen tavaroiden käyttö muilla kuin luvassa määrätyillä edellytyksillä, jos tähän käyttöön mainitussa menettelyssä olisi annettu lupa, jos sitä olisi haettu;

5) väliaikaisessa varastossa olevan tai tullimenettelyyn asetetun tavaran siirto ilman lupaa, jos tavara voidaan esittää tulliviranomaisille näiden pyynnöstä;

6) väliaikaisessa varastossa olevan tai tullimenettelyyn asetetun tavaran vienti yhteisön tullialueen ulkopuolelle taikka sen siirto vapaa-alueelle tai vapaavarastoon tarvittavia muodollisuuksia suorittamatta;

7) tietyn käyttötarkoituksensa perusteella edullisen tullikohtelun saaneen tavaran luovutus toiselle siitä tullille ilmoittamatta, ennen kuin tavara on käytetty tähän tarkoitukseen, jos:

a) luovuttajan pitämässä tavarakirjanpidossa on merkintä luovutuksesta

ja

b) luovutuksensaaja on kyseistä tavaraa koskevan luvan haltija."

14 Soveltamisasetuksen 860 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tulliviranomaisten on pidettävä tullivelkaa syntyneenä koodeksin 204 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jollei henkilö, joka joutuisi velalliseksi, todista, että 859 artiklan edellytykset täyttyvät."

15 Soveltamisasetuksen 899 artiklassa säädetään seuraavaa: "Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että:

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900—903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, eivätkä osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä

tai ilmeistä huolimattomuutta, sen on myönnettävä kyseisten tuontitullien palautus tai peruutus.

'Asianomaisella' tarkoitetaan 878 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja yhtä tai useampaa henkilöä sekä tarvittaessa muuta henkilöä, joka on osallistunut kyseisiä tavaroita koskevien tullimuodollisuuksien suorittamiseen tai antanut tarvittavat ohjeet näiden muodollisuuksien suorittamiseksi,

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, se ei voi myöntää kyseisten tuontitullien palautusta tai peruutusta."

16 Soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa, joka lisättiin asetuksen N:o 3254/94 1 artiklan 29 kohdalla ja joka tuli voimaan 1.1.1994, säädetään seuraavaa:

"Tuontitullit on palautettava tai peruutettava, jos:

— —

o) tullivelka syntyy muulla tavalla kuin koodeksin 201 artiklan perusteella ja henkilö, jota asia koskee, voi esittää alkuperätodistuksen, tavaratodistuksen, yhteisön sisäistä passitusta koskevan asiakirjan tai muun asianmukaisen asiakirjan, jolla todistetaan, että maahan tuoduille tavaroille olisi voitu, jos ne olisi ilmoitettu vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi, myöntää yhtei-

sökohtelu tai tullietuuskohtelu, jos muut 890 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet."

17 Soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos koodeksin 239 artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyä palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen ei voi 899 artiklan perusteella tehdä päätöstä ja jos hakemukseen on liitetty todisteita erityistilanteesta, joka johtuu muista kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista, jäsenvaltion, johon mainittu viranomainen kuuluu, on lähetettävä tapaus komissiolle ratkaistavaksi 906—909 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

'Asianomaisella henkilöllä' tarkoitetaan samaa kuin 899 artiklassa.

Kaikissa muissa tapauksissa päätöksen tekevän tulliviranomaisen on hylättävä hakemus."

18 Asetuksen N:o 3254/94 14. ja 15. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Asetuksen (ETY) N:o 2454/93 890 artiklassa säädetään tuontitullien palautuksesta tai peruutuksesta tavaroille, joille myönnetään yhteisökohtelu

tai tullietuuskohtelu, jos tullivelka syntyy vapaaseen liikkeeseen luovutuksesta;

on myös tapauksia, joissa tullivelka syntyy muista syistä kuin vapaaseen liikkeeseen luovutuksesta ja joissa tuoja voi esittämällä asiakirjan osoittaa, että hän olisi oikeutettu tällaiseen kohteluun; ellei kyseessä ole vilppi eikä ilmeinen tuottamus, velvollisuus maksaa tulleja ei näissä tapauksissa näytä olevan oikeassa suhteessa yhteisen tullitariffin tarjoamaan suojaan."

Pääasiassa kyseessä oleva riita

19 Söhl & Söhlke harjoittaa tuontia ulkoiseen jalostusmenettelyyn ja vie osan muista kuin yhteisötavaroista, jotka on tuotu yhteisön tullialueelle. Vuonna 1994 muita kuin yhteisötavaroita kuljetettiin säännönmukaisesti passitusmenettelyssä Bremeniin, ne esitettiin Hauptzollamtille ja varastointiin väliaikaisesti Söhl & Söhlken tiloihin.

20 Vuoden 1993 elokuussa Söhl & Söhlke ilmoitti Hauptzollamtille, että sen tullauslaskelmien automaattiseen tietojenkäsittelyyn siirtämistä, jonka piti nopeuttaa tullausta, ei vielä ollut saatettu päätökseen, joten tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa tullaukselle säädettyä 20 päivän määräaikaa ei aina voitaisi noudattaa.

21 Vuoden 1994 tammikuussa Hauptzollamt ilmoitti Söhl & Söhlkelle, että tullikoodeksin 1.1.1994 tapahtuneen voimaantulon johdosta se ei enää varoittaisi

Söhl & Söhlkeä tämän yrityksen tiloihin varastoituja tavaroita koskevien määräaikojen päättymisestä. Söhl & Söhlkelle ilmoitettiin samanaikaisesti tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja tullikoodeksin 49 artiklan mukaisen tuontitullivelan syntymisestä.

22 Vuoden 1994 helmikuun puolivälistä kyseisen vuoden loppuun saakka Söhl & Söhlke säännönmukaisesti ylitti tavaroiden tulliselvitysmuodon osoittamiselle säädetyt määräajat. Hauptzollamt ilmoitti 12.10.1994 päivätyllä kirjeellä Söhl & Söhlkelle, mitä seurauksia tällä menettelyllä on tullivelkojen kannalta, ja se kehotti kyseistä yritystä ilmoittamaan syyt, joiden johdosta se ei noudattanut määräaikoja. Söhl & Söhlke ei vastannut tähän kirjeeseen, mutta se lähetti myöhemmin useita määräajan pidennyshakemuksia ja vetosi kirjanpitonsa automaattiseen tietojenkäsittelyyn siirtämisestä aiheutuneeseen merkittävään ja ennalta arvaamattomaan töiden viivästymiseen ja henkilökuntaansa kuuluvien henkilöiden sairauspoissaoloihin. Hauptzollamt hylkäsi useat näistä hakemuksista 20.12.1994 tekemällä päätöksellään.

23 Hauptzollamt teki 20.10.1994—15.2.1995 125 tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohtaan perustuvaa tullauspäätöstä, jotka liittyivät helmi—joulukuussa 1994 tehtyihin tullauksiin.

24 Söhl & Söhlke haki kaikkien näiden tullauspäätösten oikaisua lähinnä sillä perusteella, ettei tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan perusteella ollut syntynyt mitään tullivelkaa, sillä laiminlyönnit, joihin se oli syyllistynyt, eivät tosiasiallisesti olleet vaikuttaneet väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan. Toissijaisesti se haki maksettujen tuontitullien palauttamista tullikoodeksin 239 artiklan ja soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan perusteella.

25 Hauptzollamt hylkäsi kahdella 23.5.1995 tekemällään päätöksellä Söhl & Söhlken oikaisuvaatimukset ja hylkäsi tämän toissijaisen palautusvaatimuksen;

12.5.1997 tekemällään päätöksellä Hauptzollamt hylkäsi oikaisuvaatimuksen, jonka Söhl & Söhlke oli tehnyt sen johdosta, että Hauptzollamt oli hylännyt sen palautusvaatimuksen.

26 Söhl & Söhlke jätti vuoden 1995 kesäkuussa Finanzgerichtiin valituksen, jossa se vaati tullauspäätöksistä tekemiensä oikaisuvaatimusten johdosta 23.5.1995 tehdyssä päätöksessä vahvistettujen tullien kumoamista. Vuoden 1997 kesäkuussa kyseinen yritys jätti samalle tuomioistuimelle valituksen 12.5.1997 tehdystä päätöksestä, jolla hylättiin sen oikaisuvaatimus päätöksestä, jolla sen palautusvaatimus oli hylätty.

27 Finanzgericht Bremen, joka määräsi nämä kaksi asiaa yhdessä käsiteltäviksi, on päättänyt lykätä ratkaisun tekemistä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL 1993, L 253, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus) 859 artiklassa pätevästi ja tyhjentävästi säädetty siitä, mitä tarkoitetaan yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) 204 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuilla laiminlyönneillä, jotka 'eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn oikeaan toimintaan'?

2) Jos vastaus kysymykseen 1 on myöntävä:

a) Onko tuomioistuinta kielletty itsenäisesti tutkimasta soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdan mukaisen määräajan pidentämisen edellytysten

täyttymistä, jos tulliviranomaiset ovat jo hylänneet määräajan pidentämistä koskevan, ajoissa tehdyn hakemuksen päätöksellä, johon ei enää voi hakea muutosta?

b) Voiko määräajan pidentämishakemus koskea — yksittäin lueteltujen ilmoitusten sijasta — myös yleisesti kaikkia tiettynä ajanjaksona (esillä olevassa asiassa usean kuukauden pituisena ajanjaksona) tehtyjä ilmoituksia, kun hakemusta perustellaan yrityksen toimintaa tänä aikana haitanneilla erityisillä ongelmilla (esimerkiksi työntekijöiden poissaolo äkillisen sairastumisen tai vuosiloman vuoksi, uusien työntekijöiden työhön perehdyttäminen, tulliselvitystä varten kehitetyn ATK-ohjelman käyttöön liittyvät ongelmat, varsinaisesti tulliviranomaisten suoritettaviksi ulkoisen jalostuksen osalta kuuluvien laskelmien tekemisestä aiheutuvat suuret lisäkustannukset), ilman että kyse olisi soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetusta ilmeisestä huolimattomuudesta?

3) Jos vastaus kysymykseen 1 on kieltävä:

Onko lähtökohtaisesti katsottava, että määräajan noudattamisen laiminlyönti sellaisen velvoitteen osalta, joka koskee tulliselvitysmuodon osoittamista tullille esitetyille tavaroille, ei monissa tapauksissa 'tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan', jos tullille esitetyille tavaroille on määräajan päätyttyä osoitettu

tulliselvitysmuoto, ilman että tullikoodeksin 49 artiklan 2 kohdan mukainen määräajan pidentäminen olisi ollut perusteltua?

4) Jos vastaus kysymykseen 2 b tai 3 on kieltävä:

Voidaanko soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaa, joka on lisätty 19.12.1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 3254/94 (EYVL L 346, s. 1) 1 artiklan 29 kohdalla, soveltaa tullietuuskohtelun tai yhteisökohtelun myöntämisen lisäksi myös muiden edullisten kohtelujen myöntämiseen?

5) Jos vastaus kysymykseen 4 on kieltävä:

Ovatko tulliviranomaiset ja tuomioistuimet velvollisia esitettyä palautusvaatimusta käsitellessään tutkimaan kaikki kysymykseen tulevat palauttamisperusteet viran puolesta, vaikka hakija on palautushakemuksessaan nimenomaisesti vedonnut vain yhteen laissa säädettyyn perusteeseen, jolloin esillä olevassa asiassa olisi myös tutkittava, täyttyvätkö tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan ja soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan ensimmäisen virkkeen soveltamisen edellytykset sellaisten vapaaseen liikkeeseen luovuttamista koskevien ilmoitusten osalta, joiden yhteydessä on esitetty pätevät EUR.1-tavaratodistukset tai A-alkuperätodistukset, joiden johdosta ulkoisen jalostuksen jälkeen jälleentuodut tavarat (erotukseen perustuva tullaus) tai korjauksen jälkeen maahan palautetut tavarat voidaan vapauttaa täydellisesti tai osittain tuontitulleista?

6) Onko soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan mukaisten palautusedellytysten täyttyessä säännönmukaisesti katsottava, että asianomainen ei ole syyllistynyt vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen huolimattomuuteen?

7) Jos vastaus kysymykseen 6 ja/tai kysymykseen 4 on kieltävä:

Onko tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan käsitettä 'offensichtliche Fahrlässigkeit' (ilmeinen laiminlyönti) arvioitava objektiivisin vai (myös) subjektiivisin perustein, ja tarkoitetaanko sillä sisällöltään samaa kuin soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa käytetyllä käsitteellä 'grobe Fahrlässigkeit' (ilmeinen huolimattomuus) ja tullikoodeksin 212 a artiklassa käytetyllä käsitteellä 'offenkundige Fahrlässigkeit' (ilmeinen huolimattomuus), ja voidaanko katsoa, ettei kyse ole tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitetusta 'ilmeisestä laiminlyönnistä', jos 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukainen tuontitullivelka on syntynyt sen vuoksi, että kysymyksessä 2 b esimerkinomaisesti esitetyistä syistä tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdan mukaista määräaikaa ei usean kuukauden ajan ole noudatettu, ja kun asiassa ei ole kyse olosuhteista, joiden johdosta määräaikaa voitaisiin pidentää, joten kyseessä olisi myös soveltamisasetuksen 859 artiklan toisen luetelmakohdan mukainen 'ilmeinen huolimattomuus'?"

28 Aluksi on todettava, että on asianmukaista tarkastella kolmatta kysymystä ensimmäisen kysymyksen tarkastelun jälkeen ja vastata seitsemänteen kysymykseen ennen toiseen kysymykseen vastaamista.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

29 Ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, säädetäänkö soveltamisasetuksen 859 artiklalla pätevästi ja tyhjentävästi tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista laiminlyönneistä,

jotka "eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan".

30 Söhl & Söhlke ja Saksan hallitus väittävät, että komissiolla ei ollut riittävää oikeudellista perustaa luetella soveltamisasetuksessa tyhjentävästi niitä tilanteita, jotka tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan loppuosan varaus voi kattaa.

31 Komissio sitä vastoin korostaa, että neuvosto on antanut sille tullikoodeksin 204 ja 249 artiklassa riittävän oikeudellisen perustan, jonka nojalla se voi tullikoodeksikomitean (jäljempänä komitea) suostumuksella ottaa käyttöön soveltamisasetuksen 859 artiklassa olevien sääntöjen kaltaisia tyhjentäviä sääntöjä. Komission mukaan tullikoodeksin kaikissa jäsenvaltioissa tapahtuvan yhtenäisen soveltamisen tavoitteen saavuttaminen edellytti tämän tyhjentävän säännöstön säätämistä.

32 Tältä osin on huomautettava ensiksi, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että vaikka EY:n perustamissopimuksen jossakin määräyksessä, kuten EY:n perustamissopimuksen 28 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 26 artikla), jonka perusteella tullikoodeksi nimenomaisesti on annettu, neuvostolle annetaan periaatteessa toimivalta antaa komission ehdotuksesta tiettyä alaa koskevat säännöt, niin EY:n perustamissopimuksen 145 ja 155 artiklan (joista on tullut EY 202 ja EY 211 artikla) perusteella neuvosto voi hyväksymissään säädöksissä siirtää komissiolle toimivallan antamiensa sääntöjen täytäntöönpanoon. Kuitenkin perustamissopimuksen 145 artiklassa määrätään, että neuvosto voi erityistapauksissa pidättää itselleen oikeuden käyttää kyseistä toimivaltaa (ks. erityisesti maatalouden osalta asia C-240/90, Saksa v. komissio, tuomio 27.10.1992, Kok. 1992, s. I-5383, 35 kohta).

33 On kuitenkin todettava, että toisaalta neuvosto ei tullikoodeksin 204 artiklassa ole pidättänyt itselleen toimivaltaa vahvistaa tyhjentävästi tässä artiklassa tarkoitettujen laiminlyöntityyppien ryhmiä, ja toisaalta, että se on antanut tulli-

koodeksin 249 artiklassa komission tehtäväksi antaa menettelyssä, johon komitea osallistuu erottamattomasti, "[tulli]koodeksin soveltamisen edellyttämät säännökset", sellaisia tiettyjä erityissäännöksiä lukuun ottamatta, joihin 204 artikla ei kuulu.

34 Tämän jälkeen on korostettava, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan neuvosto voi heti, kun se on antamassaan perusasetuksessa vahvistanut käsiteltävää asiaa koskevat olennaiset säännöt, siirtää komissiolle yleisen toimivallan niiden soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamiseen ilman, että sen on tarpeen täsmentää siirretyn toimivallan keskeistä sisältöä, ja että tätä varten säännös, joka on muotoiltu yleisin ilmaisuin, on riittävä toimivaltaperusta (ks. erityisesti maatalouden osalta em. asia Saksa v. komissio, tuomion 41 kohta).

35 Niinpä on todettava, että tullikoodeksin 249 artikla muodostaa riittävän toimivaltaperustan, jonka nojalla komissio voi antaa tullikoodeksin ja muun muassa sen 204 artiklan soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

36 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että komissiolla on toimivalta antaa kaikki perussäädöksen täytäntöönpanon kannalta välttämättömät tai hyödylliset soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt sillä edellytyksellä, että ne eivät ole ristiriidassa perussäädöksen tai soveltamista koskevien neuvoston säädösten kanssa (ks. erityisesti maatalouden osalta asia 121/83, Zuckerfabrik Franken, tuomio 15.5.1984, Kok. 1984, s. 2039, 13 kohta; asia C-478/93, Alankomaat v. komissio, tuomio 17.10.1995, Kok. 1995, s. I-3081, 31 kohta ja yhdistetyt asiat C-9/95, C-23/95 ja C-156/95, Belgia ja Saksa v. komissio, tuomio 4.2.1997, Kok. 1997, s. I-645, 37 kohta).

37 Näin ollen on tarkistettava, onko soveltamisasetuksen 859 artiklan tyhjentävä säännös välttämätön tai hyödyllinen tullikoodeksin täytäntöönpanon kannalta, ja varmistettava, että se ei ole ristiriidassa tullikoodeksin kanssa.

38 Tältä osin on todettava ensinnäkin, että koska tullikoodeksin 204 artiklassa eikä missään muussakaan tullikoodeksin artiklassa ei estetä komissiota antamasta sellaisia laiminlyöntejä koskevia tyhjentäviä sääntöjä, jotka "eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan", soveltamisasetuksen 859 artiklan tyhjentävä säännös ei ole ristiriidassa tullikoodeksin kanssa.

39 Toiseksi on todettava, että tullikoodeksin seitsemännestä ja kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, että neuvosto on pyrkinyt toisaalta varmistamaan tullikoodeksin "yhtenäisen soveltamisen" jäsenvaltioissa säätämällä tätä varten erityisestä menettelystä, joka mahdollistaa soveltamista koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen antamisen asianmukaisissa määräajoissa, ja toisaalta varmistamaan, että "toteutettaessa toimenpiteitä [tulli]koodeksin täytäntöön panemiseksi" torjutaan "ne petokset ja sääntöjenvastaisuudet, jotka ovat omiaan vaikuttamaan haitallisesti Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon".

40 Ottaen huomioon nämä tavoitteet ja tarve kohdella kaikkia taloudellisia toimijoita kaikissa jäsenvaltioissa yhdenvertaisesti soveltamisasetuksen 859 artiklaa on pidettävä paitsi hyödyllisenä myös välttämättömänä perusasetuksen täytäntöönpanon kannalta, koska sillä taataan tullikoodeksin yhden tietyn säännöksen yhtenäinen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.

41 Lisäksi on niin, että koska soveltamisasetuksen viidennen perustelukappaleen mukaan "tässä asetuksessa säädetyt toimenpiteet ovat tullikoodeksikomitean lausunnon mukaiset", on todettava, että tullikoodeksin 249 artiklaa, jossa säädetään soveltamisasetuksen antamismenettelystä, on noudatettu ja että soveltamisasetus on annettu pätevästi.

42 Söhl & Söhlken ja Saksan hallituksen esittämää väitettä ei näin ollen voida hyväksyä.

43 Edellä esitetty huomioon ottaen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että soveltamisasetuksen 859 artiklassa säädetään pätevästi ja tyhjentävästi tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista laiminlyönneistä, jotka "eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan".

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

44 Ensimmäiseen kysymykseen annettu vastaus huomioon ottaen kolmanteen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Seitsemäs ennakkoratkaisukysymys

45 Seitsemännellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin kysyy ensinnä lähinnä sitä, onko tullikoodeksin 212 a artiklan saksankielisessä versiossa, sellaisena kuin tullikoodeksi on muutettuna asetuksella N:o 82/97, käytetyllä ilmaisulla "offenkundige Fahrlässigkeit" (ilmeinen huolimattomuus), tullikoodeksin 239 artiklan saksankielisessä versiossa käytetyllä ilmaisulla "offensichtliche Fahrlässigkeit" (ilmeinen laiminlyönti) ja soveltamisasetuksen 859 artiklan saksankielisessä versiossa käytetyllä ilmaisulla "grobe Fahrlässigkeit" (ilmeinen huolimattomuus), joista ranskankielisessä versiossa käytetään muotoa "négligence manifeste", sama merkitys. Toiseksi kansallinen tuomioistuin kysyy, minkä perusteiden mukaan on arvioitava, onko kyseessä tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitettu ilmeinen laiminlyönti. Lopuksi se kysyy, onko mahdollista katsoa, että kyseessä ei ole tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu ilmeinen laiminlyönti ("offensichtliche Fahrlässigkeit") silloin, kun tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan noudattamatta jättäminen, jota pidetään soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuna ilmeisenä huolimattomuutena ("grobe Fahrlässigkeit"), on aiheut-

tanut tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti tullivelan syntymisen.

Seitsemännen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäinen ja kolmas osa

46 Kysymyksen ensimmäisen osan osalta on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön säädösten yhdenmukaisen tulkinnan välttämättömyys sulkee pois sen, että epävarmassa tilanteessa jotakin säännöstä tarkasteltaisiin erikseen, vaan se päinvastoin edellyttää, että säännöstä tulkitaan ja sovelletaan muilla virallisilla kielillä laadittujen versioiden valossa (ks. vastaavasti asia C-296/95, EMU Tabac ym., tuomio 2.4.1998, Kok. 1998, s. I-1605, 36 kohta).

47 Toisaalta on korostettava, että kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 72 ja 73 kohdassa, päinvastoin kuin saksankielisessä versiossa, jossa tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa sekä soveltamisasetuksen 899 artiklan ensimmäisessä luetelmakohdassa ja 905 artiklan 1 kohdassa käytetään ilmaisua "offensichtliche Fahrlässigkeit", kun taas soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa käytetään ilmaisua "grobe Fahrlässigkeit" ja tullikoodeksin 212 a artiklassa, sellaisena kuin tullikoodeksi on muutettuna asetuksella N:o 82/97, ilmaisua "offenkundige Fahrlässigkeit", niin ranskan-, tanskan-, italian-, portugalin- ja espanjankielisissä versioissa käytetään kaikissa näissä säännöksissä samaa ilmaisua. Muiden kieliversioiden osalta todettakoon, että joissakin niissä käytetään kahta ilmaisua, joissakin kolmea, joissakin jopa neljää, eikä edes samoissa kohdissa.

48 Niinpä kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 73 kohdassa, kyseisten säännösten kaikkien eri kieliversioiden vertailusta ilmenee, että huolimattomuuden astetta kuvaavia ilmaisuja ei ole käytetty johdonmukaisesti. Tästä on pääteltävä, että lainsäätäjä ei ole tavoitellut mitään erityistä päämäärää käyttäessään saksankielisessä versiossa erilaisia ilmaisuja. Näin ollen on katsot-

tava, että kaikilla tarkasteltavana olevassa lainsäädännössä käytetyillä huolimattomuuden astetta kuvaavilla ilmaisuilla on yksi ja sama merkitys ja että niiden on katsottava tarkoittavan ilmeistä huolimattomuutta (saksalaisessa versiossa "offensichtliche Fahrlässigkeit").

49 Edellä esitetystä seuraa, että tullikoodeksin 212 a artiklan, sellaisena kuin tullikoodeksi on muutettuna asetuksella N:o 82/97, tullikoodeksin 239 artiklan ja soveltamisasetuksen 859 artiklan saksankielisissä versioissa huolimattomuuden asteen kuvailemisessa käytetyillä ilmaisuilla on yksi ja sama merkitys. Saksankielisessä versiossa näillä ilmaisuilla on katsottava olevan merkitys "offensichtliche Fahrlässigkeit" (ilmeinen huolimattomuus).

50 Seitsemännen kysymyksen kolmannen osan osalta on korostettava, että koska soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa ja tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetaan samaa "ilmeisen huolimattomuuden" käsitettä, on mahdotonta katsoa, että kyseessä ei olisi tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu ilmeinen huolimattomuus silloin, kun tullivelka on syntynyt tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti sellaisen käyttäytymisen johdosta, joka merkitsee soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta.

Seitsemännen kysymyksen toinen kohta

51 Seitsemännen kysymyksen toisen kohdan osalta on ensiksi huomautettava, että kuten tämän tuomion 46—49 kohdasta ilmenee, tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa ja muissa tässä tuomiossa tarkasteltavina

olevissa tullikoodeksin tai soveltamisasetuksen säännöksissä viitataan tähän samaan "ilmeisen huolimattomuuden" käsitteeseen.

52 Tämän jälkeen on korostettava, että tuonti- tai vientitullien palauttaminen tai peruuttaminen, johon voidaan ryhtyä vain tiettyjen edellytysten täyttyessä ja nimenomaisesti säädetyissä tilanteissa, muodostaa poikkeuksen tavanomaiseen tuonti- ja vientimenettelyyn, joten säännöksiä, joissa säädetään tällaisesta palauttamisesta tai peruuttamisesta, on tulkittava suppeasti. Koska "ilmeisen huolimattomuuden" puuttuminen on välttämätön edellytys, jotta tuonti- tai vientitullien palauttamista tai peruuttamista voidaan hakea, tämä merkitsee, että tätä käsitettä on tulkittava siten, että palauttamis- tai peruuttamistapauksia on lukumääräisesti vähän.

53 On todettava, että tullikoodeksiin on koottu tullilainsäädännön säännökset, jotka aiemmin olivat hajallaan useissa yhteisön asetuksissa ja direktiiveissä. Tässä yhteydessä tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1) 13 artikla on toistettu asiallisesti tullikoodeksin 239 artiklassa. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimen tätä ensiksi mainittua artiklaa koskevaa oikeuskäytäntöä on sovellettava myös viimeksi mainittuun artiklaan.

54 Asiassa C-250/91, Hewlett Packard France, 1.4.1993 annetusta tuomiosta (Kok. 1993, s. I-1819, 46 kohta) ilmenee, että asetuksen N:o 1430/79 13 artiklalla ja tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1) 5 artiklan 2 kohdalla tavoitellaan samaa päämäärää eli tuonti- tai vientitullien jälkikäteen tapahtuvan maksamisen rajoittamista tapauksiin, joissa tällainen maksaminen on perusteltua ja joissa se on yhteensopivaa luottamuksensuojan periaatteen kaltaisen perustavanlaatuisen periaatteen kanssa. Tästä seuraa, että näiden artiklojen soveltamiselle asetettuja edellytyksiä eli asetuksen N:o 1430/79 13 artiklan osalta

asianomaisen henkilön vilpillisen menettelyn tai ilmeisen huolimattomuuden puuttumista ja asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohdan osalta tulliviranomaisten sellaisen virheen puuttumista, jonka verovelvollinen olisi kohtuudella voinut havaita, on tulkittava samalla tavoin.

55 Lisäksi on niin, että asiassa C-64/89, Deutsche Fernsprecher, 26.6.1990 antamassaan tuomiossa (Kok. 1990, s. I-2535, 19 kohta), joka koski asetuksen N:o 1697/79 5 artiklan 2 kohtaa, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sitä, onko tulliviranomaisen virhe sellainen, että taloudellinen toimija pystyy sen havaitsemaan, on tarkasteltava ottaen erityisesti huomioon sekä se, millaisesta virheestä tarkkaan ottaen on kyse, että taloudellisen toimijan kokemus alalta ja huolellisuus.

56 Analogisesti näiden arviointiperusteiden kanssa on katsottava, että arvioitaessa sitä, onko kyseessä tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu "ilmeinen laiminlyönti", on otettava huomioon erityisesti niiden säännösten monitahoisuus, joiden noudattamatta jättäminen on johtanut tullivelan syntymiseen, sekä taloudellisen toimijan kokemus alalta ja huolellisuus.

57 Taloudellisen toimijan alalta hankkiman kokemuksen osalta on tutkittava, onko kyseessä sellainen taloudellinen toimija, jonka liiketoiminta muodostuu olennaisilta osilta tuonti- ja vientitoimista, ja onko hän jo hankkinut jonkin verran kokemusta näissä toimissa.

58 Taloudellisen toimijan huolellisuuden osalta on korostettava, että silloin, kun hän on epävarma siitä, kuinka sellaisia säännöksiä on tarkkaan ottaen sovellettava, joiden noudattamatta jättäminen voi johtaa tullivelan syntymiseen, hänen on

pyydettävä lisätietoja ja hankittava kaikki mahdollinen selvitys, jottei hän riko kyseisiä säännöksiä.

59 Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida näiden harkintaperusteiden avulla, onko taloudellinen toimija menetellyt ilmeisen huolimattomasti.

60 Näin ollen seitsemännen kysymyksen toiseen osaan on vastattava, että arvioitaessa sitä, onko kyseessä tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu "ilmeinen laiminlyönti", on otettava huomioon erityisesti niiden säännösten monitahoisuus, joiden noudattamatta jättäminen on johtanut tullivelan syntymiseen, sekä taloudellisen toimijan kokemus alalta ja huolellisuus. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida näiden harkintaperusteiden avulla, onko taloudellinen toimija menetellyt ilmeisen huolimattomasti.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

61 Toinen ennakkoratkaisukysymys on kaksiosainen.

Toisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäinen osa

62 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä sitä, onko yhteisön oikeuden kanssa ristiriidassa se, että tuomioistuin tarkastelee täysin itsenäisesti, täyttyykö soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdassa asetettu edellytys eli olisiko määräaikaa pitänyt pidentää, kun tulliviranomaiset ovat

hylänneet ajoissa tehdyn määräajan pidennyshakemuksen päätöksellä, johon ei enää voida hakea muutosta.

63 On korostettava komission tavoin, että kun kyse on pääasiassa kyseessä olevan tapauksen kaltaisesta tapauksesta, jossa tulliviranomaiset syyttävät taloudellista toimijaa laiminlyönnistä, joka koostuu tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa säädetyn määräajan noudattamatta jättämisestä, sen jälkeen, kun tulliviranomaiset ovat hylänneet tämän määräajan pidennyshakemuksen päätöksellä, johon ei voida enää hakea muutosta, tullikoodeksin tai soveltamisasetuksen missään säännöksessä ei kielletä kansallista tuomioistuinta arvioimasta täysin itsenäisesti sitä, kuuluuko kyseinen laiminlyönti soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdan soveltamisalaan vai ei.

64 On näet niin, että päinvastoin kuin Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus väittää, soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdan sanamuodosta ei ilmene tällaista kieltoa. Tässä säännöksessä säädetään vain yhdestä soveltamisasetuksen 859 artiklassa mainituista laiminlyönneistä, joita tiettyjen edellytysten täyttyessä voidaan pitää sellaisina, etteivät ne tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

65 Lisäksi on niin, että vaikka tullikoodeksin 243 artiklassa kaikille taloudellisille toimijoille annetaan oikeus hakea muutosta itseään suoraan ja henkilökohtaisesti koskevaan tullilainsäädännön soveltamiseen liittyvään tulliviranomaisten päätökseen, tullikoodeksin 245 artiklassa jäsenvaltioiden tehtäväksi on jätetty muutoksenhakumenettelyn järjestämistä koskevien säännösten antaminen.

66 On lisättävä, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on joka tapauksessa niin, että jos tietyllä alalla ei ole annettu yhteisön säännöksiä, kunkin jäsenvaltion sisäisessä oikeusjärjestyksessä on määriteltävä toimivaltaiset tuomioistuimet ja annettava menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten,

joilla pyritään turvaamaan yhteisön oikeuden välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat oikeussubjektien oikeudet, eivätkä nämä menettelysäännöt saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia vaatimuksia, eivätkä ne saa olla sellaisia, että yhteisön oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (ks. erityisesti asia 33/76, Rewe, tuomio 16.12.1976, Kok. 1976, s. 1989, 5 kohta; asia 45/76, Comet, tuomio 16.12.1976, Kok. 1976, s. 2043, 12—16 kohta ja asia C-312/93, Peterbroeck, tuomio 14.12.1995, Kok. 1995, s. I-4599, 12 kohta).

67 Edellä esitetty huomioon ottaen toisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäiseen osaan on vastattava, että yhteisön oikeus ei estä sitä, että kansallinen tuomioistuin tarkastelee täysin itsenäisesti, täyttyykö soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdassa asetettu edellytys eli olisiko määräaikaa pitänyt pidentää, kun tulliviranomaiset ovat hylänneet ajoissa tehdyn määräajan pidennyshakemuksen päätöksellä, johon ei enää voida hakea muutosta.

Toisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa

68 Tällä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee ensiksi lähinnä sitä, minkä olosuhteiden perusteella tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää, ja sitä, voivatko tällaisia olosuhteita olla yrityksen erityiset ongelmat, kuten työntekijöiden poissaolo äkillisen sairastumisen tai vuosiloman vuoksi, uusien työntekijöiden työhön perehdyttäminen, tulliselvitystä varten kehitetyn ATK-ohjelman käyttöön liittyvät ongelmat ja normaalisti tulliviranomaisten suoritettaviksi ulkoisen jalostuksen osalta kuuluvien laskelmien tekemisestä aiheutuvat suuret lisäkustannukset. Toiseksi kansallinen tuomioistuin haluaa tietää, onko määräajan pidennyshakemus tehtävä jokaisen ilmoituksen osalta vai voidaanko tehdä yksi ainoa hakemus useiden tiettynä ajanjaksona, joka pääasiassa on usean kuukauden pituinen, tehtyjen ilmoitusten osalta. Lopuksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy, onko kyseessä soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu

ilmeinen huolimattomuus, kun määräajan pidennykselle asetetut edellytykset eivät täyty ja kun määräajan pidennyshakemukset on esitetty myöhässä.

69 Niiden olosuhteiden osalta, joiden perusteella määräaikaa voidaan pidentää, on todettava, että tullikoodeksin 49 artiklan 2 kohdan nojalla tulliviranomaiset voivat pidentää tulliselvitysmuodon osoittamisen edellyttämien muodollisuuksien suorittamisen määräaikaa sellaisten tavaroiden osalta, joista on tehty yleisilmoitus, jos "olosuhteet sitä edellyttävät", mutta määräaikaa ei kuitenkaan voida pidentää enempää kuin "olosuhteet tosiasiallisesti edellyttävät".

70 Koska tämän artiklan sanamuodon perusteella ei voida määritellä, minkä olosuhteiden perusteella tällainen määräajan pidennys voidaan myöntää, on selvitettävä, voidaanko nämä olosuhteet määritellä tämän säännöksen tavoitteen perusteella.

71 Tältä osin on korostettava, että tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa asetetaan lyhyet määräajat, jotta tullille esitetyille tavaroille osoitettaisiin nopeasti tulliselvitysmuoto. Odotettaessa tämän tulliselvitysmuodon osoittamista tullille esitetyillä tavaroilla on väliaikaisesti varastoitujen tavaroiden tullioikeudellinen asema.

72 Tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdan tavoitetta ei kuitenkaan saavutettaisi, jos taloudelliset toimijat voisivat vedota olosuhteisiin, joissa ei ole mitään poikkeuksellista, saadakseen määräajan pidennettyä. Tässä säännöksessä käytetyn ilmaisun "olosuhteet" tällainen tulkinta johtaisi nimittäin siihen, että väliaikaista

varastointia voitaisiin säännönmukaisesti pidentää, ja se voisi ajan myötä johtaa väliaikaisen varastoinnin menettelyn muuttumiseen tullivarastointimenettelyksi.

73 Näin ollen on todettava, että tullikoodeksin 49 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua "olosuhteiden" käsitettä on tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan sellaisia olosuhteita, joiden johdosta määräajan pidennyksen hakija joutuu muihin samaa toimintaa harjoittaviin taloudellisiin toimijoihin nähden poikkeukselliseen asemaan.

74 Tällaisia olosuhteita voivat olla poikkeukselliset olosuhteet, jotka — vaikka ne eivät olisikaan taloudelliselle toimijalle tuntemattomia — eivät ole tapahtumia, joita jokainen taloudellinen toimija normaalisti kohtaa toiminnassaan.

75 Tulliviranomaisten ja kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on arvioida tapauskohtaisesti, ovatko kyseessä tällaiset olosuhteet.

76 On kuitenkin lisättävä, että joka tapauksessa on niin, että kansallisen tuomioistuimen esimerkkeinä mainitsemien olosuhteiden kaltaiset olosuhteet eivät ole sellaisia olosuhteita, joiden johdosta tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää.

77 Edellä esitetyn johdosta toisen ennakkoratkaisukysymyksen jälkimmäisen kohdan ensimmäiseen osaan on vastattava, että tullikoodeksin 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää ainoastaan sellaisten olosuhteiden perusteella, joiden johdosta määräajan pidennyksen hakija joutuu muihin samaa toimintaa harjoittaviin taloudellisiin toimijoihin nähden poik-

keukselliseen asemaan. Tällaisia olosuhteita voivat olla poikkeukselliset olosuhteet, jotka — vaikka ne eivät olisikaan taloudelliselle toimijalle tuntemattomia — eivät ole tapahtumia, joita jokainen taloudellinen toimija normaalisti kohtaa toiminnassaan. Tulliviranomaisten ja kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on arvioida tapauskohtaisesti, ovatko kyseessä tällaiset olosuhteet.

78 Sen osalta, onko määräajan pidennyshakemus tehtävä jokaisen yleisilmoituksen osalta vai voidaanko useiden tiettynä ajanjaksona — kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevassa asiassa usean kuukauden pituisena ajanjaksona — tehtyjen yleisilmoitusten osalta tehdä yksi ainoa määräajan pidennyshakemus, on ensiksi todettava, että tullikoodeksin 49 artiklan 2 kohdan sanamuodon kanssa ei ole ristiriidassa se, että taloudellinen toimija jättää yhden ainoan määräajan pidennyshakemuksen usean yleisilmoituksen osalta.

79 Toiseksi on todettava, että kuten tullikoodeksin kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, tullikoodeksin tavoitteena on muun muassa rajoittaa mahdollisimman paljon tullimuodollisuuksia ja -tarkastuksia. Se, että taloudellinen toimija voi jättää yhden ainoan pidennyshakemuksen sellaisen määräajan osalta, joka on varattu tulliselvitysmuodon osoittamiseksi tavaroille, joista on tehty useita yleisilmoituksia, merkitsee tämän taloudellisen toimijan suoritettavaksi kuuluvien tullimuodollisuuksien määrän rajoittamista.

80 Tästä seuraa, että mikään ei periaatteessa estä taloudellista toimijaa tekemästä yhtä ainoata pidennyshakemusta sellaisen määräajan osalta, joka on varattu tulliselvitysmuodon osoittamiseksi tavaroille, joista on tehty useita yleisilmoituksia.

81 Tullikoodeksin 49 artiklasta ja soveltamisasetuksen 859 artiklan 1 alakohdasta ilmenee kuitenkin, että väliaikaisesti varastoitujen tavaroiden tulliselvitysmuodon osoittamiselle varatun määräajan pidennyshakemus voidaan pätevästi tehdä vain ennen tämän määräajan päättymistä. Näin ollen siinä tapauksessa, että tehdään

vain yksi ainoa hakemus, määräaikaa voidaan pidentää vain sellaisten tavaroiden osalta, joiden osalta tulliselvitysmuodon osoittamiseen varattu määräaika ei vielä ole päättynyt.

82 Edellä esitetty huomioon ottaen toisen ennakkoratkaisukysymyksen jälkimmäisen osan toiseen kohtaan on vastattava, että yhteisön oikeus ei estä taloudellista toimijaa tekemästä yhtä ainoata pidennyshakemusta sellaisen määräajan osalta, joka on varattu tulliselvitysmuodon osoittamiseksi tavaroille, joista on tehty useita yleisilmoituksia. Myös siinä tapauksessa, että tehdään vain yksi ainoa hakemus, määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää vain sellaisten tavaroiden osalta, joiden osalta tulliselvitysmuodon osoittamiseen varattu määräaika ei vielä ole päättynyt.

83 Toisen ennakkoratkaisukysymyksen jälkimmäisen osan kolmannen kohdan osalta on muistettava, että kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida, onko tämän tuomion 51—60 kohdassa todetut arviointiperusteet huomioon ottaen kyseessä soveltamisasetuksen 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu ilmeinen huolimattomuus.

Neljäs ennakkoratkaisukysymys

84 Neljännen ennakkoratkaisukysymyksen osalta riittää, kun todetaan, että soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan sanamuodosta ilmenee yksiselitteisesti, että tätä säännöstä on tarkoitus soveltaa vain tapauksessa, jossa osoitetaan, "että maahan tuoduille tavaroille olisi voitu, jos ne olisi ilmoitettu vapaaseen liikkeeseen luovutettaviksi, myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, jos muut 890 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet". On

nimittäin niin, että koska tässä säännöksessä selvin ilmaisuin viitataan "yhteisökohteluun" ja "tullietuuskohteluun", sillä ei voida tarkoittaa muita edullisia kohteluja, kuten esimerkiksi sellaisten tavaroiden täydellistä tai osittaista tuontitullittomuutta, jotka tuodaan jälleen maahan ulkoisen jalostuksen jälkeen tai jotka palautetaan maahan korjauksen jälkeen.

85 Tätä tulkintaa tukee asetuksen N:o 3254/94, jolla soveltamisasetukseen lisättiin 900 artiklan 1 kohdan o alakohta, 15. perustelukappale. Tästä perustelukappaleesta nimittäin ilmenee selvästi, että tätä artiklaa on tarkoitus soveltaa vain siinä tapauksessa, että tullivelka syntyy muutoin kuin tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamisesta, mutta että tuoja voi tässä tapauksessa esittää asiakirjan, jonka perusteella hänelle voidaan myöntää "etuuskohtelu".

86 Edellä esitetyn perusteella neljänteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohta soveltuu tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, mutta ei tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää muita edullisia kohteluja.

Viides ennakkoratkaisukysymys

87 Viidennellä ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä, onko tulliviranomaisen tai kansallisen tuomioistuimen, jonka käsiteltäväksi on saatettu tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitettu tullien palautus- tai

peruutushakemus, tutkittava viran puolesta, voidaanko hakemus hyväksyä soveltamisasetuksen 900 ja 901—905 artiklan muiden säännösten perusteella, kun hakemus perustuu soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaan ja kun palautusta ei voida myöntää tämän säännöksen nojalla.

88 Tältä osin on korostettava, että soveltamisasetuksen 899 artiklan sanamuodosta ilmenee, että tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevän tulliviranomaisen on tutkittava, vastaavatko hakemuksen tueksi esitetyt perustelut jotakin soveltamisasetuksen 900—904 artiklassa tarkoitettuja olosuhteita. Ratkaistaakseen hakemuksen tulliviranomaisen on näin ollen tutkittava hakemuksen tueksi esitettyjä perusteita kaikkien soveltamisasetuksen 900—904 artiklassa tarkoitettujen olosuhteiden kannalta.

89 Se, että hakemuksen tekijä on perustanut hakemuksensa tiettyyn säännökseen, vaikka hänellä säädösten mukaan ei ole velvollisuutta menetellä näin ja vaikka hakemuksen tueksi esitetyt perusteet eivät vastaa tässä säännöksessä tarkoitettuja olosuhteita, ei vapauta hakemusta käsittelevää viranomaista velvollisuudesta varmistaa, vastaavatko kyseiset perusteet jotakin soveltamisasetuksen 900—904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista. Koska tullikoodeksin 239 artiklassa tarkoitetussa palautus- tai peruutushakemuksessa ei tarvitse yksilöidä sitä soveltamisasetuksen säännöstä, johon hakemuksen tekijä vetoaa, hakemusta, jossa viitataan johonkin tiettyyn oikeudelliseen perustaan, on tarkasteltava yhtä laajasti kuin muitakin hakemuksia.

90 Tätä tulkintaa tukee soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdan sanamuoto, josta ilmenee, että soveltamisasetuksen 905—909 artiklassa säädetyn menettelyn

käyttämisen ennakkoedellytyksenä on lisäksi se, että päätöksen tekevä tulliviranomainen "ei voi 899 artiklan perusteella" päättää palauttaa tai peruuttaa tuonti- tai vientitullit tai evätä niiden palauttamista tai peruuttamista.

91 Toisaalta on palautettava mieliin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan silloin, kun tulliviranomainen ei esitetyt perusteet huomioon ottaen voi tehdä tullien palauttamista tai peruuttamista koskevaa päätöstä soveltamisasetuksen 899 artiklan perusteella, sen on tällöin tarkistettava, onko olemassa todisteita soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta erityistilanteesta, joka johtuu muusta kuin asianomaisen vilpillisestä menettelystä tai ilmeisestä välinpitämättömyydestä, ja tarpeen vaatiessa lähetettävä asiakirjat komissiolle, joka saamiensa tietojen perusteella arvioi, onko kyseessä sellainen erityistilanne, jossa tullien palauttaminen tai peruuttaminen on perusteltua (asia C-86/97, Trans-Ex-Import, tuomio 25.2.1999, Kok. 1999, s. I-1041, 19 kohta).

92 Edellä esitetyn perusteella viidenteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaan perustuvaa palautushakemusta käsittelevän tulliviranomaisen tai kansallisen tuomioistuimen on viran puolesta tutkittava, voidaanko hakemus hyväksyä soveltamisasetuksen 900 ja 901—904 artiklan muiden säännösten perusteella, jos se ei voi 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan nojalla myöntää haettua palautusta. Jos hakemusta käsittelevä viranomainen ei voi esitetyt perusteet huomioon ottaen tehdä tullien palauttamista tai peruuttamista koskevaa päätöstä soveltamisasetuksen 899 artiklan perusteella, sen on tällöin viran puolesta tutkittava, onko olemassa todisteita soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta "erityistilanteesta, joka johtuu muusta kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä

tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", jotka edellyttävät, että komissio tutkii asian.

Kuudes ennakkoratkaisukysymys

93 Kuudennella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee lähinnä sitä, täyttyykö soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa taloudellisen toimijan vilpillisen menettelyn tai ilmeisen huolimattomuuden puuttumista koskeva edellytys, joka soveltamisasetuksen 899 artiklassa asetetaan tullien palauttamisen tai peruuttamisen edellytykseksi.

94 Tältä osin riittää, kun todetaan, että soveltamisasetuksen 899 artiklassa säädetään, että "jos [tulli]koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että:

— hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900—903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, eivätkä osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta, sen on myönnettävä kyseisten tuontitullien palautus tai peruutus".

95 Kuten komissio ja Hauptzollamt ovat perustellusti todenneet, soveltamisasetuksen 899 artiklan sanamuodosta ilmenee yksiselitteisesti, että tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu palautus tai peruutus myönnetään vain silloin, kun nämä kaksi kumulatiivista edellytystä eli ensiksi edellytys, että erillä on jokin 900—903 artiklassa tarkoitettu olosuhde, ja toiseksi edellytys, jonka

mukaan olosuhteet eivät osoita asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä huolimattomuutta, täyttyvät.

96 Tätä tulkintaa tukee erityisesti asetuksen N:o 3254/94, jolla soveltamisasetukseen lisättiin 900 artiklan 1 kohdan o alakohta, 15. perustelukappale. Tämän perustelukappaleen mukaan on olemassa "tapauksia, joissa tullivelka syntyy muista syistä kuin vapaaseen liikkeeseen luovutuksesta ja joissa tuoja voi esittämällä asiakirjan osoittaa, että hän olisi oikeutettu tällaiseen kohteluun", ja "ellei kyseessä ole vilppi eikä ilmeinen tuottamus, velvollisuus maksaa tulleja ei näissä tapauksissa näytä olevan oikeassa suhteessa yhteisen tullitariffin tarjoamaan suojaan".

97 Kuudenteen ennakkoratkaisukysymykseen on näin ollen vastattava, että tuonti- tai vientitullien palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä tulliviranomainen tai kansallinen tuomioistuin ei voi katsoa, että asianomainen ei ole menetellyt vilpillisesti tai ilmeisen huolimattomasti, pelkästään sillä perusteella, että asianomainen on soveltamisasetuksen 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa.

Oikeudenkäyntikulut

98 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Bremenin 2.12.1997 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 859 artiklassa säädetään pätevästi ja tyhjentävästi yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 204 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista laiminlyönneistä, jotka "eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan".

2) a) Asetuksen N:o 2913/92 212 a artiklan, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 19.12.1996 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 82/97, asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan ja asetuksen N:o 2454/93 859 artiklan saksankielisissä versioissa huolimattomuuden asteen kuvailemisessa käytetyillä ilmaisuilla on yksi ja sama merkitys. Saksankielisessä versiossa näillä ilmaisuilla on katsottava olevan merkitys "offensichtliche Fahrlässigkeit" (ilmeinen huolimattomuus).

b) On mahdotonta katsoa, että kyseessä ei olisi asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu ilmeinen

huolimattomuus silloin, kun tullivelka on syntynyt asetuksen N:o 2913/92 204 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti sellaisen käyttäytymisen johdosta, joka merkitsee asetuksen N:o 2454/93 859 artiklan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta.

c) Arvioitaessa sitä, onko kyseessä asetuksen N:o 2913/92 239 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettu "ilmeinen laiminlyönti", on otettava huomioon erityisesti niiden säännösten monitahoisuus, joiden noudattamatta jättäminen on johtanut tullivelan syntymiseen, sekä taloudellisen toimijan kokemus alalta ja huolellisuus. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on arvioida näiden harkintaperusteiden avulla, onko taloudellinen toimija menetellyt ilmeisen huolimattomasti.

3) Yhteisön oikeus ei estä sitä, että kansallinen tuomioistuin tarkastelee täysin itsenäisesti, täyttyykö asetuksen N:o 2454/93 859 artiklan 1 alakohdassa asetettu edellytys eli olisiko määräaikaa pitänyt pidentää, kun tulliviranomaiset ovat hylänneet ajoissa tehdyn määräajan pidennyshakemuksen päätöksellä, johon ei enää voida hakea muutosta.

4) a) Asetuksen N:o 2913/92 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määräaikaa voidaan pidentää ainoastaan sellaisten olosuhteiden perusteella, joiden johdosta määräajan pidennyksen hakija joutuu muihin samaa toimintaa harjoittaviin taloudellisiin toimijoihin nähden poikkeukselliseen asemaan. Tällaisia olosuhteita voivat olla poikkeukselliset olosuhteet, jotka — vaikka ne eivät olisikaan taloudelliselle toimijalle tuntemattomia — eivät ole tapahtumia, joita jokainen taloudellinen toimija normaalisti kohtaa toiminnassaan. Tulliviranomaisten ja kansallisten tuomioistuinten tehtävänä on arvioida tapauskohtaisesti, ovatko kyseessä tällaiset olosuhteet.

b) Yhteisön oikeus ei estä taloudellista toimijaa tekemästä yhtä ainoata pidennyshakemusta sellaisen määräajan osalta, joka on varattu tulliselvi-

tysmuodon osoittamiseksi tavaroille, joista on tehty useita yleisilmoituksia. Myös siinä tapauksessa, että tehdään vain yksi ainoa hakemus, määräaikaa voidaan kuitenkin pidentää vain sellaisten tavaroiden osalta, joiden osalta tulliselvitysmuodon osoittamiseen varattu määräaika ei vielä ole päättynyt.

5) Asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna 19.12.1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 3254/94 1 artiklan 29 kohdalla, 900 artiklan 1 kohdan o alakohta soveltuu tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää yhteisökohtelu tai tullietuuskohtelu, mutta ei tapauksiin, joissa tavaroille olisi voitu myöntää muita edullisia kohteluja.

6) Asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 3254/94 1 artiklan 29 kohdalla, 900 artiklan 1 kohdan o alakohtaan perustuvaa palautushakemusta käsittelevän tulliviranomaisen tai kansallisen tuomioistuimen on viran puolesta tutkittava, voidaanko hakemus hyväksyä asetuksen N:o 2454/93 900 ja 901—904 artiklan muiden säännösten perusteella, jos se ei voi 900 artiklan 1 kohdan o alakohdan nojalla myöntää haettua palautusta. Jos hakemusta käsittelevä viranomainen ei voi esitetyt perusteet huomioon ottaen tehdä tullien palauttamista tai peruuttamista koskevaa päätöstä asetuksen N:o 2454/93 899 artiklan perusteella, sen on tällöin viran puolesta tutkittava, onko olemassa todisteita asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta "erityistilanteesta, joka johtuu muusta kuin asianomaisen vilpillistä menettelyä tai ilmeistä välinpitämättömyyttä osoittavista olosuhteista", jotka edellyttävät, että komissio tutkii asian.

7) Tuonti- tai vientitullien palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä tulliviranomainen tai kansallinen tuomioistuin ei voi katsoa, että asianomainen ei

ole menetellyt vilpillisesti tai ilmeisen huolimattomasti, pelkästään sillä perusteella, että asianomainen on asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen N:o 3254/94 1 artiklan 29 kohdalla, 900 artiklan 1 kohdan o alakohdassa tarkoitetussa tilanteessa.

Schintgen Kapteyn Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä marraskuuta 1999.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kuudennen jaoston puheenjohtaja